

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо регулювання та легалізації зайнятості домашніх працівників

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Кодекс законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971р., додаток до №50, ст. 375) доповнити статтею 7¹ такого змісту:

„Стаття 7¹. Особливості регулювання зайнятості домашніх працівників.

Домашня праця – робота, яку особа виконує в домашньому господарстві (сім'ї) для обслуговування цього домашнього господарства (сім'ї) та надання побутових і персональних послуг членам домашнього господарства (сім'ї) або домашніх господарств (сімей).

Домашній працівник – це особа, яка займається домашньою працею (надає послуги) в межах трудових відносин з роботодавцем більше ніж 80 годин на місяць.

Домашня праця дозволяється особам від 16 років і старшим.

У трудовому договорі для домашнього працівника може бути зазначено випробувальний строк тривалістю не більше ніж один місяць.

Про бажання припинення трудового договору сторони повинні повідомити одна одну письмово не менше ніж за 14 днів.

У разі проживання домашнього працівника в сім'ї роботодавець має забезпечувати повагу, моральну свободу та недоторканність особистого життя працівника.”

2. Частину третю статті 24 Закону України „Про зайнятість населення” (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243) доповнити абзацом другим такого змісту:

„Роботодавцю, який протягом 12 календарних місяців працевлаштував домашніх працівників шляхом укладення з ними трудового договору, та упродовж цього періоду щомісяця виплачував заробітну плату в розмірі, не меншому ніж три мінімальні заробітні плати за кожну особу, та сплачував за них єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування в установленому законодавством порядку, протягом наступних 12 календарних місяців за умови збереження рівня заробітної плати в розмірі, не меншому ніж три мінімальні заробітні плати, за кожну таку особу щомісяця та сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування в установленому законодавством порядку, за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених у бюджеті Пенсійного фонду України, компенсуються фактичні витрати у розмірі 50 відсотків суми нарахованого

єдиного внеску за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.”.

3. У Законі України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2–3, ст. 11; 2014 р., № 10, ст. 115; № 20–21, ст. 745; № 39, ст. 2006; 2015 р., № 11, ст. 75):

1) абзац третій частини першої статті 10 викласти в такій редакції:

„члени фермерського господарства, особистого селянського господарства, домашні працівники – на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та на пенсійне страхування;”.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 01 січня 2016 року.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова

Верховної Ради України

Розенко Л. В

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України „Про внесення змін до деяких
законодавчих актів щодо регулювання та легалізації зайнятості домашніх
працівників”

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законопроект підготовлено на виконання пункту 300 Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку „Україна-2020” у 2015 році. Крім цього, пунктом 8 розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.05.15 №450 „Про затвердження плану заходів щодо забезпечення виконання положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) на 2015-2019 роки” передбачене положення щодо ратифікації Конвенції МОП № 189 про гідну працю домашніх працівників.

За оцінками Держстату, загальна кількість працівників, які надають побутові та персональні послуги в сім'ях, становить близько 162 тис. осіб. Незважаючи на законодавчу урегульованість питання поширення загальнообов'язкового соціального страхування на дану категорію працюючих осіб, роботодавці не реєструють та не сплачують за них внески. Відповідно, практично всі вони є неформально зайнятими, тобто соціально незахищеними.

За попередніми даними Державної фіскальної служби, на сьогодні близько 7,5 тис. осіб сплачують за себе соціальні та пенсійні внески.

Враховуючи незацікавленість роботодавця, який наймає в свою сім'ю домашніх працівників, у сплаті соціальних внесків та податків за такого працівника, єдиним дієвим механізмом легалізації зайнятості даної категорії працюючих є їх добровільна участь у загальнообов'язковому соціальному та пенсійному страхуванні.

У зв'язку із зазначеним, потребує законодавчого урегулювання трудових питань домашніх працівників та їх відносин з роботодавцем, а також створення умов для виходу їх з неформального сектору та забезпечення соціального захисту.

2. Мета і шляхи її досягнення

Законопроект розроблено з метою унормування праці домашніх працівників, їх прав, обов'язків, відносин з їх роботодавцем, а також легалізації їх зайнятості.

Для реалізації мети запропоновано у Кодексі законів про працю України визначити особливості регулювання зайнятості домашніх працівників з урахуванням міжнародного досвіду, зокрема, передбачене обов'язкове укладення

трудового договору між роботодавцем та домашнім працівником, умови його припинення, випробувальний термін тощо.

З метою створення умов для поступової легалізації зайнятості даної категорії працюючих передбачено кілька стимулюючих механізмів:

можливість добровільної сплати домашнім працівником внесків на соціальне та пенсійне страхування;

поширення на роботодавців, які наймають домашніх працівників, норми щодо компенсування фактичних витрат у розмірі 50 відсотків суми нарахованого єдиного внеску за відповідну особу за місяць, відповідно до статті 24 Закону України „Про зайнятість населення”.

Для цього запропоновано внести зміни до законів України „Про зайнятість населення”, „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

3. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють: закони України „Про зайнятість населення”, „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 №213-р „Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку „Україна-2020” у 2015 році”, від 14.05.15 №450 „Про затвердження плану заходів щодо забезпечення виконання положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) на 2015-2019 роки”, Конвенція МОП № 189 про гідну працю домашніх працівників.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

За нашими оцінками, легалізація домашніх працівників відбуватиметься поетапно протягом наступних 5 років (пропорційно за роками).

Поширення на роботодавців, які наймають домашніх працівників, норми щодо компенсування фактичних витрат у розмірі 50 відсотків суми нарахованого єдиного внеску потребуватиме додаткових видатків бюджету у сумі 1,8 млрд. грн. протягом наступних 5 років.

У 2016 році ця потреба становитиме близько 360 млн гривень.

Загалом у середньостроковому періоді слід очікувати збільшення надходжень до фондів соціального страхування від легалізації зайнятості домашніх працівників близько 3,6 млрд грн та від податку на доходи з фізичних осіб ще 1,4 млрд грн.

Відповідно, у 2016 році такі надходження становитимуть 720 та 280 млн гривень.

Економічний ефект у наступному році може досягти 575 млн гривень.

5. Позиція заінтересованих органів

Законопроект потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством фінансів України, Державною фіскальною службою, Пенсійним фондом, Міністерством юстиції.

6. Регіональний аспект

Законопроект не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6¹. Запобігання дискримінації

Законопроект не містить ознак дискримінації.

7. Запобігання корупції

Законопроект не містить правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Законопроект не потребує проведення консультацій з громадськістю.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект акта потребує погодження уповноважених представників від всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, а також всеукраїнських громадських організацій інвалідів.

10. Оцінка регуляторного впливу

Законопроект не належить до регуляторних актів.

10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці

Законопроект створить умови для поступового виходу домашніх працівників з неформального сектору зайнятості, особливо передпенсійного віку. У зв'язку з цим до кінця 2016 року очікується легалізація до 30 тис. таких осіб.

11. Прогноз результатів

Прийняття законопроекту дозволить урегулювати питання зайнятості домашніх працівників, легалізувати працю цієї категорії з числа неформально зайнятих осіб, збільшити надходження до фондів соціального страхування на 3,6 млрд грн, забезпечити соціальний захист домашніх працівників, обґрунтувати ратифікацію Конвенції МОП № 189.

Заступник Міністра

« _____ » _____ 2015 р.

Валерій Ярошенко

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо регулювання та легалізації
зайнятості домашніх працівників”

Зміст положення (норми) чинного законодавства	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
Кодекс законів про працю України	
Відсутня стаття	<p>Стаття 7¹. Особливості регулювання зайнятості домашніх працівників.</p> <p>Домашня праця – робота, яку особа виконує в домашньому господарстві (сім’ї) для обслуговування цього домашнього господарства (сім’ї) та надання побутових та персональних послуг членам домашнього господарства (сім’ї), або домашніх господарств (сімей).</p> <p>Домашній працівник – це особа, яка займається домашньою працею (надає послуги) в межах трудових відносин з роботодавцем більше 80 годин на місяць.</p> <p>Домашня праця дозволяється особам старше 16 років.</p> <p>У трудовому договорі може бути встановлений випробувальний строк для домашнього працівника тривалістю не більше одного місяця.</p> <p>Не дозволяється укласти трудовий договір на виконання домашньої праці з близькими родичами роботодавця.</p> <p>Про бажання припинення трудового договору сторони повинні повідомити один одного письмово не менше, ніж за 14 днів.</p> <p>У разі проживання домашнього працівника у сім’ї роботодавця такий роботодавець має забезпечувати повагу, моральну свободу та недоторканість його особистого життя.”</p>
Закон України "Про зайнятість населення"	
Стаття 24. Заходи щодо сприяння зайнятості населення	Стаття 24. Заходи щодо сприяння зайнятості населення
...	...
3. Роботодавцю, який протягом 12 календарних місяців	3. Роботодавцю, який протягом 12 календарних місяців

забезпечував створення нових робочих місць, працевлаштовував на них працівників і упродовж цього періоду щомісяця здійснював їм виплату заробітної плати в розмірі не менше ніж три мінімальні заробітні плати за кожну особу, протягом наступних 12 календарних місяців за умови збереження рівня заробітної плати в розмірі не менше ніж три мінімальні заробітні плати за кожну таку особу щомісяця за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених у бюджеті Пенсійного фонду України, компенсуються фактичні витрати у розмірі 50 відсотків суми нарахованого єдиного внеску за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Відсутній абзац

забезпечував створення нових робочих місць, працевлаштовував на них працівників і упродовж цього періоду щомісяця здійснював їм виплату заробітної плати в розмірі не менше ніж три мінімальні заробітні плати за кожну особу, протягом наступних 12 календарних місяців за умови збереження рівня заробітної плати в розмірі не менше ніж три мінімальні заробітні плати за кожну таку особу щомісяця за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених у бюджеті Пенсійного фонду України, компенсуються фактичні витрати у розмірі 50 відсотків суми нарахованого єдиного внеску за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Роботодавцю, який протягом 12 календарних місяців працевлаштував домашніх працівників шляхом укладення з ними трудового договору, і упродовж цього періоду щомісяця здійснював їм виплату заробітної плати в розмірі не менше ніж три мінімальні заробітні плати за кожну особу та сплачував за них єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування в установленому законодавством порядку, протягом наступних 12 календарних місяців за умови збереження рівня заробітної плати в розмірі не менше ніж три мінімальні заробітні плати за кожну таку особу щомісяця та сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування в установленому законодавством порядку, за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених у бюджеті Пенсійного фонду України, компенсуються фактичні витрати у розмірі 50 відсотків суми нарахованого єдиного внеску за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.;

Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування"

Стаття 10. Добровільна сплата єдиного внеску

1. Платниками, які мають право на добровільну сплату єдиного внеску, є:

...

члени фермерського господарства, особистого селянського господарства - на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та пенсійне страхування;

Стаття 10. Добровільна сплата єдиного внеску

1. Платниками, які мають право на добровільну сплату єдиного внеску, є:

...

члени фермерського господарства, особистого селянського господарства, **домашні працівники** - на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та пенсійне страхування;

Директор департаменту ринку праці та зайнятості

С. О. Кікіна